

CZU 339.543:342.9

10. NEGRU, B., NEGRU, A. Teoria generală a dreptului și statului. Chișinău: Tipografia centrală, 2017. 632 p.

11. БАЗЫЛЕВ, Б. Т. Юридическая ответственность. (теоретические вопросы). Красноярск: Изд-во Красноярского института. 1985.120с.

12. БАЛТАГ, Д., БАЛТАГА, Е. Общая теория права. Курс лекций. Кишинев: Centrul editorial ULIM, 2009. 396 с.

13. ТОКАРЕНКО, В. Юридическая ответственность (вопросы теории). Кишинев: Сириус, 2002. 152 с.

Informația despre autor:
Information about author:
Dumitru BALTAG,
dr. hab., prof. univ., ULIM

Dumitru BALTAG,
dr. hab in law, university professor
e-mail: dumitrubaltag@gmail.com

FIUM
tel.: 069140988e-mail:
dumitrubaltag@gmail.com
tel.: 069140988

Vasile DOBÎNDA,
doctorand, ULIM
Vasile DOBÎNDA,
Phd student

e-mail: vasiledobinda78@gmail.com
Free International University
of Moldova

tel.: 069150123
e-mail: vasiledobinda78@gmail.com
tel.: 069150123

REFLECȚII ASUPRA RĂSPUNDERII ADMINISTRATIVE A FUNCȚIONARILOR VAMALI (PUBLICI) -ASPECTE LEGISLATIVE ȘI DOCTRINARE

Sergiu BODLEV,
asistent universitar din cadrul Universității de Stat B.P. Hașdeu
din mun. Cahul

Răspunderea nu este un concept care aparține doar dreptului. Adevărul dat se regăsește sub diferite sensuri și în filosofie, etică și religie, dar ce este comun tuturor acestor domenii este faptul că răspunderea este strâns legată de viața socială în ansamblu. Răspunderea juridică este parte a răspunderii sociale.

În articolul dat sunt expuse, cercetate și analizate atât reglementările legale, cât și răspunderea administrativ-disciplinară, administrativ-contravențională și administrativ-patrimonială a funcționarilor (publici) vamali pentru eventualele abateri care pot interveni legate de executarea obligațiilor de serviciu.

Cuvinte-cheie: funcționar vamal, răspunderea administrativ-disciplinară, administrativ-contravențională, administrativ-patrimonială, autoritate vamală, autoritate publică, contencios administrativ etc.

Sergiu BODLEV,
university assistant from the B.P. Hashdeu State University in Mun. Cahul

Liability is not a concept that belongs only to the law. The truth given is found in different meanings also in philosophy, ethic and religion, but what is common to all these areas is that responsibility is tightly linked to social life as a whole. Legal liability is part of social responsibility as a whole.

In the given article are exposed, investigated and analysed the legal regulations, as well as the administrative-disciplinary, administrative-contraventional and administrative-heritage liability of customs (public) officials, for any misconduct that may occur in the execution of service bonds.

Keywords: customs officer, administrative-disciplinary, administrative-contraventions, administrative-heritage, customs authority, public authority, administrative litigation, etc.

Câteva considerații preliminare în legătură cu noțiunile de funcție publică și funcționar public. Legea nr. 158/2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și Legea 302/2017 Cu privire la Serviciul vamal reglementează regimul general al raporturilor juridice dintre funcționarii publici (vamali) și stat, prin autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice centrale, denumite raporturi de serviciu.

În accepțiunea Legii, funcționarul public este o persoană fizică numită, în condițiile legii, într-o funcție publică. Dat fiind

faptul că cele două noțiuni au făcut, adesea, subiectul dezbaterilor în rândul doctinarilor, amintim, pe scurt, câteva opinii doctrinare. În doctrina de specialitate s-a apreciat că în ceea ce privește noțiunea de funcție publică, în reglementarea actuală există probleme de terminologie juridică, considerând că această noțiune se cere a fi definită, în general, la nivelul tuturor puterilor publice din stat, întrucât ea nu reprezintă doar apanajul puterii executive, urmând a fi particularizată la nivelul administrației publice, ca funcție publică de autoritate. [5, p. 49–54.]

În ceea ce ne privește, apreciem

că funcțiile publice sunt create în cadrul autorităților și instituțiilor publice pentru a satisface interesele generale, publice, și nu interesele personale ale unor persoane. Acest lucru se realizează prin intermediul funcționarilor publici, persoane legal investite în funcțiile publice. Aceștia trebuie să își exercite atribuțiile conferite prin fișa postului și să respecte obligațiile care le sunt impuse prin lege în așa fel încât să asigure un serviciu public de calitate în beneficiul cetățenilor. În caz contrar, încălcarea cu vinovăție a îndatoririlor profesionale și a normelor de conduită profesională și civică prevăzute de lege atrage răspunderea juridică a funcționarului public vinovat.

Formele răspunderii juridice a funcționarilor publici (vamali).

Regimul răspunderii aplicabile funcționarilor publici este reglementat prin Legea nr. 158/2008, la capitolul VII „Răspunderea funcționarului public”, art. 56–60. Legea nr. 302/2017, la capitolul VI ”Răspunderea funcționarului vamal”, art. 49-53. Există, de asemenea, și reglementări speciale adoptate pentru diferite categorii de funcționari publici cu statut special. În concordanță cu prevederile menționate, funcționarii vamali au obligația legală de a respecta îndatoririle de serviciu. În cazul încălcării îndatoririlor este atrasă răspunderea juridică. De altfel, legiuitorul a reglementat expres faptul că, deși fapta există, *răspunderea juridică a funcționarului public nu se poate angaja dacă acesta a respectat prevederile legale și procedurile administrative aplicabile autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea.*

Prin intermediul răspunderii se realizează *atât scopul represiv, sancționator, cât și scopul preventiv*, cărora trebuie să li se mai adauge, în opinia acesteia, și scopul educativ, care – deși implică prevenția – nu se reduce la aceas-

ta. În cazul în care acțiunea se admite și se constată vinovăția funcționarului public, persoana respectivă va fi obligată la plata daunelor, solidar cu autoritatea sau instituția publică. *I. Răspunderea administrativ-disciplinară.*

Săvârșirea de către un funcționar public (vamal) a unor abateri de la normele care guvernează activitatea sa profesională îl expune riscului de a fi sancționat disciplinar, potrivit unor reguli cu totul speciale stabilite de Lege .

Aceste reguli – în ansamblul lor – alcătuiesc ceea ce în doctrină este denumit a fi regimul disciplinar al funcționarului public [3, p. 315].

În plan legislativ, cu referire la abaterile disciplinare ale funcționarilor publici, se impun 2 precizări importante:

1) prima vizează caracterul enunțiativ, nu limitativ, al sferei abaterilor disciplinare, în sensul că textul de lege nu epuizează sfera abaterilor disciplinare, ci trimite la alte sancțiuni prevăzute de lege. Condiția, în ambele cazuri, este că abaterile sunt prevăzute expres în lege sau în acte subsecvente legii, însă pe care legea le pomenește în mod expres;

2) cea de-a doua precizare vizează legalitatea abaterii disciplinare, în sensul că sancțiunea disciplinară poate surveni doar dacă funcționarul public a comis o faptă calificată expres de lege ca fiind abatere disciplinară.

Abaterea disciplinară care îmbracă forma unei fapte de încălcare cu vinovăție a obligațiilor ce-i revin funcționarului public, dar și a normelor legale de conduită profesională și civică, constituie, deci, condiția necesară atragerii răspunderii disciplinare a funcționarilor publici. De asemenea, pentru a se angaja răspunderea administrativ-disciplinară a funcționarului public, *abaterea disciplinară trebuie săvârșită în timpul exercitării atribuțiilor funcției publice sau fapta să aibă legătură cu exercițiul*

funcției publice pe care acesta o ocupă.

Din enumerarea sancțiunilor disciplinare făcută de legislator se poate observa *că nu este reglementat faptul că o anumită sancțiune disciplinară se aplică pentru o anumită abatere disciplinară*, lăsându-se la latitudinea organului competent să aplice sancțiunea pe care o apreciază ca fiind adecvată faptei săvârșite de funcționarul public.

Așa cum prevede pct.2 din Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, aceasta este o structură deliberativă, fără personalitate juridică, independentă în exercitarea atribuțiilor ce îi revin, care are competența de a asigura cercetarea, atunci când este sesizată, a faptelor funcționarilor publici considerate ca abateri disciplinare și de a propune sancțiunea disciplinară aplicabilă sau clasarea cauzei, după caz. Deci, comisia nicidecum nu este un for de jurisdicție, de vreme ce nu „spune dreptul” (juris dictio), nu dă un verdict și nu îndeplinește o activitate de înfăptuire a justiției, prin acte proprii cu efecte jurisdicționale specifice.

Statutul comisiilor de disciplină.

O altă chestiune necesară a fi pusă în discuție este aceea a *statutului comisiilor de disciplină, respectiv dacă acestea sunt jurisdicții administrative sau organe consultative?*

În opinia noastră, comisia de disciplină *nu intră în categoria jurisdicțiilor administrative*, aceasta fiind doar un organ consultativ al administrației publice, care are obligația întocmirii unui raport, și nu a unui act administrativ, prin care face doar o propunere de aplicare a unei sancțiuni disciplinare. Cel care are competența aplicării sau nu a unei sancțiuni disciplinare pentru funcționarul public cercetat este conducătorul autorității vamale sau instituției publice în care este încadrat acesta, printr-o decizie

care constituie act administrativ de sancționare.

II. Răspunderea administrativ-contravențională.

Răspunderea administrativ-contravențională pentru funcționarii vamali (publici) *se angajează în cazul în care aceștia au săvârșit o contravenție în timpul și în legătură cu sarcinile de serviciu.* Din aceste prevederi legale rezultă că antrenarea răspunderii contravenționale presupune îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

a) existența unei fapte care constituie contravenție prin care au fost nerespectate una sau mai multe obligații de serviciu;

b) contravenția să fie săvârșită în timpul programului de lucru al funcționarului public;

c) contravenția să privească fapte care sunt în legătură cu sarcinile de serviciu;

d) existența unei legături de causalitate între fapta comisă și rezultatul produs.

Astfel, *în cazul atragerii răspunderii contravenționale, contestarea actului sancționator nu este de competența instanței de contencios administrativ ca în cazul răspunderii administrativ-disciplinare, ci de competența instanței de judecată.*

În ceea ce privește *prescripția aplicării sancțiunii contravenționale și prescripția executării sancțiunii contravenționale*, și în cazul funcționarilor publici se aplică prevederile art. 30 din Codul contravențional.

Legislatorul a dispus că prescripția operează, totuși, dacă sancțiunea nu a fost aplicată în termen de un an de la data săvârșirii, respectiv constatării faptei, dacă prin lege nu se dispune altfel.

În ceea ce privește *prescripția executării sancțiunii contravenționale aplicate funcționarului public (vamal)*, termenul de prescripție a punerii în executare a sancțiunii contravenționale este de un an, calculat din data la

care decizia sau hotărârea prin care aceasta a fost aplicată a rămas definitivă.

Cu privire la sancțiunile contravenționale aplicabile funcționarilor publici care comit contravenții, în lipsa unei reglementări speciale, apreciem că sunt aplicabile sancțiunile contravenționale principale prevăzute la art. 5 din Codul contravențional.

III. Răspunderea administrativ-patrimonială a funcționarului public.

A treia formă de răspundere reglementată prin lege pentru funcționarii publici este răspunderea pentru prejudiciile aduse prin faptele acestora. Răspunderea administrativ-patrimonială a funcționarilor vamali, care în același timp sunt și funcționari publici, își are temeiul constituțional în art. 53 alin. (1) din Constituție și este reglementată de Codul administrativ nr. Nr. 116 din 19.07.2018, de art. 49 din Legea 302 Cu privire la Serviciul Vamal, care stabilește răspunderea juridică (administrativ-patrimonială) a funcționarului vamal pentru pagubele materiale și morale pricinuite săvârșite în timpul ori în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Codul civil care expres prevede, că prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică.

Astfel că *funcționarii publici răspund patrimonial față de persoanele cărora le produc, cu vinovăție, un prejudiciu prin exercitare rea a atribuțiilor lor de serviciu sau prin neexercitarea acestor atribuții.*

Răspunderea administrativ-patrimonială intervine atunci când funcționarul vamal, în exercitarea atribuțiilor ce-i revin, produce pagube materiale și prejudicii morale persoanelor fizice sau juridice implicate în activități economice ex-

terne, traversează frontiera vamală, sunt implicate în derularea regimurilor vamale definitive și suspensive, și, inclusiv, autoritatea vamală în care activează, atât în cazul exercitării legale a funcției publice, cât și al neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a obligațiilor de serviciu menționate în regulamentele interne. Răspunderea solidară se bazează pe vina autorității publice de a nu fi ales cele mai bune persoane, capabile să exercite funcția publică respectivă, precum și în vina de a nu fi supravegheat îndeajuns activitatea acestora prin intermediul serviciilor de supraveghere internă și audit intern.

Răspunderea administrativ-patrimonială intervine atunci când funcționarul vamal, în exercitarea atribuțiilor ce-i revin, produce pagube/daune persoanelor fizice sau juridice, inclusiv autorității vamale în care activează, atât în cazul exercitării legale a funcției publice, cât și al neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a obligațiilor. În primul caz, despăgubirile vor fi suportate de Autoritatea Vamală, iar în celelalte cazuri, atunci când funcția nu a fost executată sau a fost executată defectuos, răspunderea patrimonială revine atât Autorității Vamale, cât și funcționarului vamal respectiv. Solidaritatea răspunderii se bazează pe vina autorității publice de a nu fi ales cele mai bune persoane, capabile să exercite funcția publică respectivă, precum și în vina de a nu fi supravegheat îndeajuns activitatea acestora.

Răspunderea patrimonială a funcționarilor vamali se angajează în cazurile în care prin acțiunile sau inacțiunile unui funcționar s-au cauzat autorității vamale sau particularilor, în care își desfășoară activitatea, anumite pagube materiale. Funcționarii vamali nu răspund de eventualele pagube aduse patrimoniului unității în care funcționează dacă se încadrează în limitele Codului vamal, Legii cu privire la serviciul vamal, Codul de etică și

conduită a funcționarului vamal, regulamente interne, dacă sunt provocate de cauze neprevăzute și care nu puteau fi înlăturate, ori din alte asemenea cazuri în care pagubele se înscriu în riscul normal al serviciului ori sunt provocate de forță majoră.

Funcționarul vamal raspunde administrativ-patrimonial și în următoarele cazuri:

- a produs cu vinovăție pagube patrimoniului autorității vamale în care funcționează;

- nerestituirea în termenul legal a sumelor ce i s-au acordat necuvenit;

- deteriorarea unităților de transport în procesul efectuării controlului fizic;

- prejudicii cauzate persoanelor fizice și juridice în procesul aprecierii valorii în vamă și activităților de audit post-vămuire,

- eventuala radiere cu raze X a bunurilor în procesul controlului fizic (cu aparatele de control tip Rapiscan etc.),

- reținerea neîntemeiată a unităților de transport pe cazurile de fraude vamale,

- decizii de regularizare prin prisma aprecierii juste a valorii în vamă,

- cauzarea de prejudicii morale etc.

Ca urmare, și în opinia noastră, răspunderea administrativ-patrimonială a funcționarului public este una delictuală, și nu una contractuală. Această convingere se bazează pe faptul că raportul de serviciu în care este implicat funcționarul public izvorăște dintr-un act administrativ unilateral, și nu dintr-un contract de muncă.

IV. Cumulul răspunderii disciplinare cu alte forme ale răspunderii.

Formele răspunderii juridice a funcționarilor publici nu se exclud unele pe altele, existând situații când se întâlnește cumularea răspunderii disciplinare cu alte forme de răspundere pentru aceeași faptă

ilicită. Cu privire la cumulul mai multor forme de răspundere, în doctrină s-a apreciat că, uneori, pentru una și aceeași faptă săvârșită, în sarcina unui funcționar public pot fi angajate, cumulativ, două sau trei forme de răspundere juridică. *De lege lata*, doar răspunderea penală și cea contravențională nu se pot cumula, dat fiind faptul că o faptă (ilicită) nu poate fi, în același timp și în egală măsură, și infracțiune, și contravenție [2, p. 320.].

În cazul funcționarilor publici, apreciem că două sau trei forme de răspundere juridică pot coexista în anumite situații, în cele ce urmează propunându-ne să exemplificăm cu câteva cazuri în care se poate întâlni cumulul de răspundere.

1. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea penală.

Art. 55 alin.(8) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și pct.65 din Statutul disciplinar al polițistului prevăd că aplicarea sancțiunii disciplinare nu exclude răspunderea penală, contravențională sau civilă. Cum a menționat în Hotărârea sa privind excepția de neconstituționalitate, răspunderea disciplinară intervine în cazul săvârșirii unei abateri disciplinare, definită ca reprezentând încălcarea cu vinovăție de către persoană a îndatoririlor corespunzătoare funcției pe care o deține și a normelor de conduită profesională și civilă prevăzute de lege. Atât abaterea disciplinară, cât și infracțiunea sunt fapte nepermise, cu urmări antisociale, săvârșite cu vinovăție, dar care se deosebesc sub aspectul obiectului lor, al gradului de pericol social și al competenței în stabilirea faptei și vinovăției. Astfel, fapte de aceeași natură în materialitatea lor pot constitui fie abateri disciplinare, fie infracțiuni, în funcție de o serie de elemente, precum importanța obiectului ocrotirii la un moment dat, împrejurările concrete în care s-a săvârșit fapta, felul și intensitatea vinovăției, urmările faptei, posibilitățile de

prevenire a faptelor, elemente care, alături de trăsăturile faptei, concurează la stabilirea diferențiată a gradului de pericol social, determinând, în final, atât forma de răspundere pe care o angajează, cât și dozarea sancțiunii în interiorul formei de răspundere respective. [4]

Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea penală este posibil numai dacă fapta săvârșită cu vinovăție de către salariat constituie atât abatere disciplinară, cât și infracțiune. Totodată, această formă de cumul este posibilă fără a se încălca prin aceasta principiul non bis in idem, dat fiind faptul că fiecare dintre normele juridice avute în vedere ocrotesc relații sociale diferite, iar principiul interzice numai aplicarea pentru aceeași faptă ilicită a două sau mai multe sancțiuni de aceeași natură.

În doctrină [6, p.18.] s-a apreciat că „atât prin trăsăturile laturii obiective – faptă ilicită – și ale laturii subiective – vinovăția – mai ales prin natura sancțiunii, răspunderea disciplinară prezintă unele asemănări cu răspunderea penală”, arătând că uneori dreptul disciplinar a fost calificat ca „micul penal”. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea penală are loc în cazul în care prin fapta săvârșită cu vinovăție în legătură cu atribuțiile de serviciu, funcționarul public aduce atingere și altor valori sociale sancționate de legea penală.

2. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea administrativ-contravențională. Răspunderea disciplinară se poate cumula cu răspunderea contravențională atunci când pentru aceeași faptă săvârșită cu vinovăție de către un funcționar public la locul de muncă poate fi atrasă cumulativ atât răspunderea disciplinară, cât și răspunderea contravențională (în funcție de gravitatea faptei, când aceasta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni). În acest caz se aduce o atingere atât valorilor instituției/autorității publice anga-

jatoare, cât și ordinii publice generale, faptă care este sancționată de normele legale specifice în materia contravențiilor. Trebuie menționat că cele două forme de răspundere sunt stabilite de organe diferite, fiind-le reglementate prin lege sancțiuni diferite.

3. *Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea administrativ-patrimonială.*

Răspunderea disciplinară, ca și răspunderea penală se pot cumula cu răspunderea patrimonială în cazul în care abaterea disciplinară a creat un prejudiciu angajatorului. Astfel că, pentru comiterea unei fapte cu vinovăție de către un funcționar public, acestuia i se atrage răspunderea disciplinară dacă fapta sa constituie abatere disciplinară, iar dacă prin săvârșirea acesteia a produs și un prejudiciu patrimonial instituției sau autorității publice angajatoare, acestuia i se poate atrage, în același timp, și răspunderea civilă.

Așa cum se întâmplă și în cazul răspunderii penale și în cazul răspunderii disciplinare aceasta se poate cumula cu răspunderea civilă.

Concluzii. Funcția publică a fost considerată atât de doctrinari, cât și de practicieni o instituție fundamentală a statului de drept. În acest sens, amintim o opinie din literatura recentă de specialitate [7, p. 29–33,] care ni s-a părut convingătoare și la care ne aliniem, opinie potrivit căreia trei aspecte trebuie să preocupe statele în raport cu funcționarii lor:

a) să recruteze în funcțiile publice persoane care să aibă pregătirea, experiența și conduita generală care să le facă apte să-și exercite, în mod corespunzător, atribuțiile;

b) să le asigure dreptul la carieră, prin garantarea stabilității lor și preocuparea de a-i proteja împotriva influenței politice asupra activității lor;

c) asigurarea unor venituri salariale într-un quantum corespunzător

pentru a avea asigurate atât traiul zilnic, dar și demnitatea funcției. Și care, în egală măsură, să elimine riscul de a recurge la alte mijloace, ilegale sau imorale, de procurare a mijloacelor de existență, care stau la baza fenomenului de corupție. De modul în care aceste aspecte s-au regăsit în atitudinea statului în raport cu funcționarii săi au depins, în mare măsură, și rezultatele activității acestora și calitatea vieții statului, în ansamblul său.

Una dintre probleme pe care le-am sesizat este aceea, că legislatorul nu a reglementat expres care sancțiune se aplică pentru o faptă anume, lăsând la dispoziția autorității vamale (publice), prin serviciile sale specializate, cercetarea faptei și stabilirea sancțiunii, în funcție de criteriile stabilite de lege.

Și în final, ne alăturăm concluziei unei autoare din doctrina de drept, care este convinsă că, întotdeauna, exercitarea unei funcții, fie că este ea o funcție de demnitate publică sau o funcție publică din categoria înalților funcționari publici, trebuie să fie făcută cu bunăcredință, onestitate, în condiții de deplină legalitate, dar mai ales de către persoane care să aibă pregătirea profesională, experiența necesară și capacitatea de a exercita aceste funcții. [1, p. 62–68].

Bibliografie

1. Alexe I., Mai răspund disciplinar înalții funcționari publici?, în „Revista română de dreptul muncii” nr. 3/2017, p.62-68,

2. Clipa C., Drept administrativ. Teoria funcției publice (II). Noțiunea de funcție publică și categoria de funcționar public. Dreptul aplicabil. Răspunderea juridică a funcționarilor publici, Editura Hamangiu, București, 2013, 448 pag.,

3. Chapus R., Droit administratif general, tome 2, 12 ed., Editura Montchrestien, Paris, 1999, pag.1440,

4. Curtea Constituțională a Republicii Moldova, HCC nr.24 Dosarul

nr. 60g/2016, Chișinău, 14 septembrie 2016, 16 pag.,

5. Santai I., Unele reflecții asupra tezelor prealabile ale proiectului Codului administrativ al

României, în „Revista de drept public” nr. 4/2016, p.49-54,

6. Țiclea A., *Procedura sancționării disciplinare*, în „Revista română de dreptul muncii”

nr. 3/2017, pag.17-40,

7. Vedinaș V., Vedinaș L., Funcția publică: priorități legislative și instituționale, publicat în volumul conferinței anuale: „Funcția publică: Statut, Integritate, Administrare, SNSPA”, 21, octombrie 2016, p. 29–33

8. Vieriu E., Răspunderea funcționarului public, în lucrarea „Tendințe actuale în dreptul public. Abordare juridică și filozofică”, Editura Universitară, București, 2014, pag.122-127

Acte normative:

9. Codul civil al Republicii Moldova Nr. 1107, Publicat: 22-06-2002 în Monitorul Oficial Nr. 82-86,

10. Codul contravențional Nr.218-XVI. Chișinău, 24 octombrie 2008,

11. Legea 158 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public din 04-07-2008 publicat: 23-12-2008 în Monitorul Oficial Nr. 230-232,

12. Legea 302 Cu privire la Serviciul vamal din 21-12-2017, publicat : 02-03-2018 în Monitorul Oficial Nr. 68-76,